CZU: 351.72:347.4 DOI: https://doi.org/10.67457/lv26.2.13

Ana MURZAC[1]
murzacana@gmail.com

Vladimir VASILIȚA[2]
v.vasilitza@gmail.com

PRINCIPIILE ACHIZIȚIILOR PUBLICE ÎN CONTEXTUL REFORMEI CADRULUI NORMATIV: INSTRUMENTE DE INTEGRITATE ȘI CONTROL AL RISCURILOR

Abstract: *Lucrarea analizează regimul juridic al principiilor achizițiilor publice în contextul reformei cadrului normativ din Republica Moldova, prin raportare la Legea nr. 131/2015 și Legea nr. 325/2025. Demersul pornește de la premisa că principiile nu reprezintă simple dispoziții normative cu caracter general și nu au doar valoare declarativă, ci constituie veritabile standarde juridice cu funcție directă de orientare și limitare a conduitei autorităților contractante. Analiza comparativă relevă trecerea de la o reglementare extensivă, caracterizată prin enumerarea detaliată a principiilor, la o abordare concentrată, în care tratamentul egal, nediscriminarea, transparența și proporționalitatea dobândesc un rol central și direct aplicabil.*

Un element de noutate îl constituie consacrarea expresă a interdicției de restrângere artificială a concurenței, prevedere ce consolidează obligația respectării normelor de mediu, sociale și de muncă la executarea contractelor, sporind astfel funcția preventivă a principiilor și rolul acestora în asigurarea integrității și diminuarea riscurilor de abuz, favoritism și utilizare ineficientă a fondurilor

[1] **Doctorandă, Școala doctorală „Științe penale și drept public”, Academia „Ștefan cel Mare” a MAI al Republicii Moldova (ROR: https://ror. org/036kvxa54); e-mail: academia@mai.gov.md; șefă a secției asigurări procesuale a Direcției interacțiunii justiție a Inspectoratului General al Poliției al MAI al Republicii Moldova; e-mail: murzacana@gmail.com; ORCID ID: 0009-0001-3748-0314**

[2] **Doctorand, Școala doctorală „Științe penale și drept public”, Academia „Ștefan cel Mare” a MAI al Republicii Moldova (ROR: https://ror. org/036kvxa54); e-mail: academia@mai.gov.md; șef al Secției juridice a Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI al Republicii Moldova; e-mail: vladimir.vasilita@mai.gov.md; ORCID ID: 0000-0002-7295-0932**

publice. Totodată, reducerea numărului de principii declarative implică anumite riscuri. Sintetizarea normativă poate genera dificultăți de interpretare și aplicare neuniformă, în special în lipsa unor repere explicite privind principiile anterior consacrate, precum utilizarea eficientă a fondurilor publice sau asumarea răspunderii.

În acest context, eficiența noii reglementări depinde de dezvoltarea unei practici administrative și jurisprudențiale coerente. În concluzie, reforma legislativă consolidează rolul principiilor ca repere normative cu aplicabilitate practică, dar reclamă mecanisme suplimentare de clarificare și aplicare pentru a preveni riscurile derivate din formularea lor concentrată.

Cuvinte-cheie: *principii, achiziții publice, integritate, contract de achiziții publice, transparență, concurență, proporționalitate.*

PRINCIPLES OF PUBLIC PROCUREMENT IN THE CONTEXT OF THE REFORM OF THE LEGAL FRAMEWORK: INSTRUMENTS OF INTEGRITY AND RISK CONTROL

Abstract: *The paper examines the legal regime of the principles governing public procurement in the context of the reform of the regulatory framework in the Republic of Moldova, with reference to Law No. 131/2015 and Law No. 325/2025. The analysis proceeds from the premise that the principles do not constitute mere normative provisions of a general nature and are not solely declarative in value but rather represent genuine legal standards with a direct function of guiding and constraining the conduct of contracting authorities. The comparative approach highlights the shift from an extensive regulation, characterized by a detailed enumeration of principles, to a more concise framework in which equal treatment, non-discrimination, transparency, and proportionality assume a central and directly applicable role.*

A key element of novelty is the explicit prohibition of the artificial restriction of competition, along with the strengthened obligation to comply with environmental, social, and labor rules in the performance of public procurement contracts. These developments enhance the preventive function of the principles and their role in ensuring integrity and reducing risks of abuse, favoritism, and inefficient use of public funds.

At the same time, the reduction in the number of declarative principles entails certain risks. Normative simplification may lead to interpretative challenges and uneven application, particularly in the absence of explicit references to previously established principles, such as the efficient use of public funds or accountability.

In this context, the effectiveness of the new regulation depends on the development of coherent administrative and judicial practice. In conclusion, the legislative reform strengthens the role of principles as practical normative benchmarks, while requiring additional mechanisms of clarification and application in order to prevent risks arising from their condensed formulation.

Keywords: *principles, public procurement, integrity, public procurement contract, transparency, competition, proportionality.*

1. INTRODUCERE

Reforma cadrului normativ în materia achizițiilor publice din Republica Moldova marchează o transformare conceptuală relevantă în ceea ce privește statutul și funcția principiilor aplicabile acestui domeniu. Dacă reglementarea anterioară, consacrată prin Legea nr. 131/2015[1] (art.7), opera cu o enumerare extinsă a principiilor, noua Lege nr. 325/2025[2] (art.17) instituie o abordare concentrată, orientată spre eficiență normativă și aplicabilitate directă.

[1] Legea nr. 131 din 03.07.2015 privind achizițiile publice. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 197-205 din 31.07.2015, art. 402.

[2] Legea nr. 325 din 29.12.2025 privind achizițiile publice. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 76-79 (39) din 12.02.2026.

În acest context, principiile achizițiilor publice nu mai pot fi tratate ca simple repere teoretice sau enunțuri declarative, ci dobândesc valența unor standarde juridice operaționale, cu funcție de orientare, limitare și control al conduitei autorităților contractante. Ele devin, în mod implicit, instrumente de guvernanță juridică, capabile să prevină disfuncționalitățile sistemice, precum abuzul de putere, restrângerea nejustificată a concurenței sau utilizarea ineficientă a fondurilor publice.

Lucrarea își propune să analizeze regimul juridic al acestor principii în noul context normativ, printr-o abordare comparativă între cele două reglementări succesive, evidențiind atât progresele realizate în consolidarea funcției lor practice, cât și riscurile generate de sintetizarea normativă. Un accent special este pus pe dimensiunea de integritate și pe rolul principiilor de gestionare a riscurilor aferente procesului de achiziții publice.

Demersul este justificat de necesitatea clarificării statutului juridic al principiilor în noua arhitectură normativă și de identificarea mecanismelor prin care acestea pot contribui efectiv la creșterea calității și transparenței procesului de atribuire a contractelor publice. În lipsa unei interpretări coerente și practici consolidate, există riscul ca această reformă, deși conceptual solidă, să genereze incertitudini aplicative.

2. METODOLOGIA CERCETĂRII

Cercetarea este fundamentată pe o metodologie juridică complexă, structurată pe mai multe paliere complementare: În primul rând, a fost utilizată metoda analizei juridice dogmatice, prin examinarea normelor incidente din Legea nr. 131/2015 și Legea nr. 325/2025, cu accentul pus pe identificarea conținutului normativ al principiilor și a funcțiilor acestora în cadrul procedurilor de achiziții publice. În al doilea rând, demersul integrează metoda comparativă, indispensabilă pentru evidențierea evoluției cadrului normativ și a diferențelor de reglementare dintre cele două acte normative. Analiza comparativă a permis identificarea tendinței de concentrare normativă și evaluarea impactului acesteia asupra aplicabilității principiilor.

În completare, cercetarea utilizează metoda analizei sintetice, materializată prin sistematizarea comparativă a elementelor normative și conceptuale într-o formă concentrată, menită să evidențieze evoluțiile și tendințele cadrului juridic. Această metodă permite identificarea corelațiilor esențiale și facilitarea interpretării rezultatelor analizei comparative. Totodată, cercetarea valorifică abordarea funcțională, prin analiza principiilor ca instrumente de prevenire a riscurilor și de control al conduitei autorităților contractante, depășind astfel perspectiva strict formală asupra acestora.

Nu în ultimul rând, lucrarea are în vedere și dimensiunea prospectivă, evaluând implicațiile practice ale noii reglementări și necesitatea dezvoltării unei practici administrative și jurisprudențiale coerente, capabile să asigure aplicarea uniformă a principiilor. Această combinație metodologică permite o analiză riguroasă, orientată atât spre clarificarea conceptuală, cât și spre utilitatea practică a rezultatelor cercetării.

3. DISCUȚII ȘI REZULTATE OBȚINUTE

Considerații introductive privind rolul principiilor în materia achizițiilor publice
Principiile dreptului sunt acele idei generale, postulate călăuzitoare sau precepte directoare care orientează elaborarea și aplicarea normelor juridice într-o ramură de drept sau la nivelul întregului sistem. Ele au forța și semnificația unor norme superioare, generale ce pot ti formulate în textele actelor normative, de regulă în Constituții, sau dacă nu sunt

formulate expres, fiind deduse în lumina valorilor sociale promovate[3]. Principiile de drept sunt ideile conducătoare (prescripțiile fundamentale) ale conținutului tuturor normelor juridice. Ele au atât un rol constructiv cât și unul valorizator pentru sistemul de drept, în sensul că ele cuprind cerințele obiective ale societății, cerințe cu manifestări specifice în procesul de constituire a dreptului și de realizare a acestuia[4] .

Principiile de drept reprezintă norme fundamentale cu un grad ridicat de generalitate, care exprimă valorile esențiale ale unui sistem juridic și orientează atât procesul de legiferare, cât și aplicarea dreptului. În materia achizițiilor publice, aceste principii capătă o funcție specifică, determinată de particularitățile domeniului: utilizarea resurselor publice, interacțiunea cu mediul concurențial și necesitatea asigurării transparenței decizionale.

În încercarea de a surprinde rolul și necesitatea principiilor dreptului în societatea contemporană notăm că acestea sunt determinate a fi un factor de stabilitate, adaptare și integrare în ordinea juridică. Din punct de vedere al tehnicii juridice ele completează lacuna, corijează excesele și anomaliile în procesul de interpretare și aplicare a dreptului[5]. În acest sens, suntem de acord cu viziunea profesorului Nicolae Popa, care susține că rolul principiilor este tocmai acela de a pune de acord sistemul juridic cu schimbările sociale, proces în cadrul căruia conceptele și categoriile juridice dau principiilor conținut concret, asigurându-le funcționalitatea.[6]

Principiile generale ale dreptului sunt strâns legate și de normele juridice. Se știe că normele juridice sunt prescripții elementare care reglementează relațiile sociale. Normele juridice se raportează la principiile dreptului în două sensuri: acestea (normele) „materializează", dând viață determinată principiilor dreptului – rezultă că normele juridice conțin și descriu principiile dreptului; principiile dreptului își realizează conținutul prin transpunerea în viață a conduitei prescrise de normele juridice. [7]

Prin urmare, principiile achizițiilor publice nu se reduc la un rol declarativ, ci constituie norme juridice cu aplicabilitate directă, incidente la toate etapele procedurii de atribuire și executare a contractului. Ele operează ca standarde de legalitate și oportunitate administrativă, fiind susceptibile de invocare atât în controlul administrativ, cât și în cel jurisdicțional

Specificul acestor principii rezidă în caracterul lor transversal: ele nu reglementează punctual o anumită procedură, ci structurează întregul mecanism de achiziție publică. În acest sens, principiile funcționează ca un „cadru normativ de fond", care limitează marja de apreciere a autorității contractante și previne exercitarea discreționară a competențelor.

Așadar, principiile achizițiilor publice sunt conceptele fundamentale care stau la baza elaborării cadrului normativ în domeniu și sunt esențiale pentru aplicarea corectă a acestuia. Toate acțiunile desfășurate de subiecții achizițiilor publice trebuie să respecte aceste principii de bază. În absența unor reglementări expres menționate în legislație, principiile achizițiilor publice vor ghida situațiile și circumstanțele relevante.[8] În noul context legislativ, această dimensiune este accentuată prin consacrarea unui nucleu re-

[3] Craiovan I. Tratat elementar de teoria generală a dreptului. București: All Beck, 2001. 361 p.
[4] Popa N. Teoria generală a dreptului. Ediția a 4-a. București: C.H. Beck, 2012. 254 p.
[5] Costachi G. Principiile fundamentale ale dreptului – garanții ale securității juridice în statul de drept. În: Legea și Viața. Publicație științifico-practică. ISSN 1810-309X, pp.4-11.
6 Popa N. Principiile dreptului. În: https://www.universuljuridic.ro/principiile-dreptului/
[7] Negru B. Probleme fundamentale ale principiilor dreptului. În: Administrarea Publică, nr. 4 (80), octombrie-decembrie 2013, pp.43-54. ISSN 1813-8489
[8] Postolachi O., Cîrnaț T. Principiile aplicabile în achizițiile publice. În: Revista Institutului Național al Justiției nr. 4 (71), 2024.

strâns de principii cu aplicabilitate directă, ceea ce implică o responsabilitate sporită în interpretarea și operaționalizarea lor.

Principiile achizițiilor publice îndeplinesc o pluralitate de funcții juridice, care le conferă relevanță practică și le transformă în instrumente operative ale dreptului. Funcția normativă constă în faptul că principiile constituie ele însele norme juridice, obligatorii pentru autoritățile contractante. Această funcție implică aplicarea lor directă în procesul decizional. Funcția interpretativă se manifestă în rolul principiilor de criterii pentru interpretarea și aplicarea dispozițiilor legale. În practică, aceasta presupune că orice normă procedurală trebuie interpretată în conformitate cu principiile fundamentale, evitându-se soluțiile care ar conduce la restrângerea concurenței, discriminare sau lipsă de transparență. Funcția de control este, în mod particular, esențială în materia achizițiilor publice. Principiile constituie repere pentru evaluarea legalității și regularității procedurilor, fiind utilizate atât de organele de control administrativ, cât și de instanțele de judecată. În acest sens, ele permit sancționarea nu doar a încălcărilor explicite ale normelor, ci și a practicilor care, deși formal conforme, contravin spiritului reglementării.

În ansamblu, aceste funcții transformă principiile din simple repere teoretice în instrumente juridice operaționale, cu impact direct asupra conduitei autorităților contractante. În arhitectura modernă a dreptului în domeniul achizițiilor publice, principiile îndeplinesc un rol central în asigurarea integrității și bunei guvernanțe. Ele nu doar reglementează comportamente, ci contribuie activ la prevenirea riscurilor sistemice asociate utilizării fondurilor publice.

Prin conținutul lor normativ, principiile precum tratamentul egal, transparența sau proporționalitatea funcționează ca mecanisme de prevenție juridică, limitând posibilitatea apariției unor practici precum favoritismul, conflictul de interese sau restrângerea artificială a concurenței. Ele operează *ex ante*, reducând probabilitatea materializării unor abateri.

Totodată, principiile contribuie la consolidarea responsabilității autorităților contractante, impunând standarde de conduită care depășesc simpla conformare formală la lege. Astfel, respectarea principiilor implică nu doar legalitate, ci și o dimensiune de etică administrativă și diligență la gestionarea resurselor publice. În noul cadru normativ, această dimensiune este amplificată prin corelarea principiilor cu obligații specifice privind respectarea normelor de mediu, sociale și de muncă, ceea ce extinde sfera integrității dincolo de legalitatea strictă, către o guvernanță responsabilă și sustenabilă.

În termeni operaționali, principiile devin astfel un „filtru de conformitate" aplicabil întregului ciclu al achiziției publice, de la planificare la executarea contractului. Iar dacă acest filtru nu funcționează, nici cele mai sofisticate proceduri nu vor preveni derapajele.

Evoluția cadrului normativ al principiilor achizițiilor publice în Republica Moldova

Reglementarea principiilor în Legea nr. 131/2015 privind achizițiile publice, în vigoare până la 31.12.2026, se caracterizează printr-o abordare extensivă, fundamentată pe enumerarea expresă și detaliată a acestora. În această arhitectură normativă, principiile sunt consacrate ca repere generale ale procedurilor de atribuire, având rolul de a orienta conduita autorităților contractante și de a garanta respectarea valorilor fundamentale ale concurenței și transparenței.

Potrivit articolului 7 al prezentei legi, pe parcursul întregului proces de achiziție, reglementarea relațiilor privind achizițiile publice se efectuează în baza următoarelor principii: a) utilizarea eficientă a banilor publici și minimizarea riscurilor autorităților contractante; b) transparența achizițiilor publice; c) asigurarea concurenței și combaterea concurenței neloiale în domeniul achizițiilor publice; d) protecția mediului și promovarea unei dezvoltări durabile prin intermediul achizițiilor publice; e) menținerea ordinii

publice, bunelor moravuri și siguranței publice, ocrotirea sănătății, protejarea vieții oamenilor, florei și faunei; f) liberalizarea și extinderea comerțului internațional; g) libera circulație a mărfurilor, libertatea de stabilire și de prestare a serviciilor; h) tratament egal, imparțialitate, nediscriminare în privința tuturor ofertanților și operatorilor economici; i) proporționalitate; j) recunoaștere reciprocă; k) asumarea răspunderii în cadrul procedurilor de achiziție publică. Totodată, la etapa de atribuire a contractului de achiziții publice, legislația prevede expres că contractul de achiziții publice se atribuie în temeiul următoarelor principii: a) respectarea legii, ordinii de drept, bunelor moravuri și eticii profesionale; b) selectarea ofertei celei mai avantajoase; c) asigurarea protecției mediului și susținerea programelor sociale în procesul executării contractului [art.72].

Această enumerare reflectă o concepție clasică, inspirată din dreptul Uniunii Europene, dar adaptată contextului național. Din perspectivă juridică, această reglementare prezintă două caracteristici principale.

În primul rând, principiile au un caracter predominant declarativ și programatic, fiind formulate într-o manieră generală, fără a li se conferi întotdeauna mecanisme explicite de aplicare directă. În practică, aceasta a condus la o utilizare limitată a principiilor ca instrumente autonome de control juridic, ele fiind invocate mai degrabă subsidiar, în completarea normelor procedurale.

În al doilea rând, enumerarea extinsă a principiilor a generat un anumit grad de fragmentare conceptuală, în sensul că unele principii se suprapun sau se subsumează altora. Spre exemplu, libera concurență poate fi considerată o expresie a tratamentului egal și a nediscriminării, iar utilizarea eficientă a fondurilor publice derivă din principiul proporționalității și din exigențele bunei administrări, pe când protejarea florei și faunei derivă din protecția mediului și promovarea unei dezvoltări durabile prin intermediul achizițiilor publice.

Această redundanță normativă, deși aparent oferă claritate, creează, în realitate, uneori dificultăți de operare juridică, întrucât diluează forța normativă a fiecărui principiu în parte. Cu alte cuvinte, când totul este principiu, nimic nu mai este cu adevărat constrângător.

Pe de altă parte, noua abordare legislativă din Legea nr. 325/2025, care va intra în vigoare la 01.01.2027 marchează o schimbare de paradigmă în reglementarea principiilor achizițiilor publice, optând pentru o abordare concentrată și funcțională. Potrivit art. 17, întitulat „Principii aplicabile achizițiilor publice": (1) Autoritatea contractantă tratează operatorii economici în mod egal, fără discriminare și acționează într-un mod transparent și proporțional. (2) Procedura de atribuire nu se face cu intenția de excludere a achiziției publice din domeniul de aplicare a prezentei legi sau de restrângere artificială a concurenței. Se consideră că există o restrângere artificială a concurenței în cazul în care achiziția publică sau elemente ale acesteia sunt concepute ori structurate cu scopul de a favoriza sau a dezavantaja în mod nejustificat anumiți operatori economici. (3) Autoritatea contractantă se asigură că, în executarea contractelor de achiziții publice, operatorii economici respectă obligațiile aplicabile în domeniile mediului, social și al muncii, instituite prin actele normative naționale sau prin dispozițiile de drept internaționale din domeniile menționate, la care Republica Moldova este parte. În varianta expusă, noua reglementare transpune articolul 18 „Principii aplicabile achizițiilor" din Directiva 2014/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile publice[9].

Spre deosebire de modelul anterior, noua reglementare reduce numărul principiilor

[9] Directiva 2014/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile publice și de abrogare a Directivei 2004/18/CE, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 94 din 28 martie 2014, CELEX: 32014L0024, astfel cum a fost modificată ultima dată prin Regulamentul delegat (UE) 2025/2152 al Comisiei din 22 octombrie 2025.

expres consacrate și plasează în centrul sistemului normativ un nucleu esențial format din tratament egal, nediscriminare, transparență și proporționalitate. Această opțiune legislativă reflectă o tendință de aliniere la standardele dreptului Uniunii Europene, unde aceste principii au fost consacrate jurisprudențial și normativ ca piloni ai sistemului achizițiilor publice.

Un element de noutate cu relevanță majoră îl constituie consacrarea expresă a interdicției de restrângere artificială a concurenței, care depășește statutul de principiu implicit și dobândește valoarea unei norme juridice autonome. Această reglementare consolidează dimensiunea preventivă a cadrului legal, vizând combaterea practicilor de manipulare a procedurilor de atribuire.

Totodată, legea introduce o integrare explicită a considerentelor de mediu, sociale și de muncă, transformând principiile într-un instrument de implementare a politicilor publice. Astfel, principiile nu mai sunt doar garanții ale concurenței, ci devin vectori ai dezvoltării durabile și responsabilității sociale.

Din punct de vedere juridic, noua reglementare accentuează caracterul operațional și direct aplicabil al principiilor. Acestea nu mai sunt simple enunțuri generale, ci criterii efective de legalitate, susceptibile de a fundamenta decizii administrative și soluții jurisdicționale. Compararea celor două reglementări evidențiază o tranziție clară de la un model normativ extensiv la unul concentrat, orientat spre eficiență și aplicabilitate practică.

Modelul consacrat de Legea nr. 131/2015 poate fi calificat drept unul descriptiv, în care accentul este pus pe enumerarea și definirea principiilor. Acest model oferă un grad ridicat de vizibilitate conceptuală, dar suferă din perspectiva operabilității juridice.

În schimb, modelul instituit de Legea nr. 325/2025 este unul funcțional, în care principiile sunt reduse la un nucleu esențial, fiind concepute ca instrumente directe de reglementare și control. Această abordare corespunde unei logici de „densificare normativă”: mai puține principii, dar cu forță juridică mai mare. Avantajele acestei transformări sunt evidente: creșterea clarității și previzibilității aplicării normelor; consolidarea rolului principiilor ca standarde juridice operative; facilitarea controlului administrativ și jurisdicțional.

Totuși, această concentrare normativă nu este lipsită și de anumite riscuri. În primul rând, există pericolul unei interpretări restrictive, în absența unor repere explicite pentru principii anterior consacrate, precum utilizarea eficientă a fondurilor publice sau asumarea răspunderii. În al doilea rând, se poate genera o practică neuniformă, în condițiile în care aplicarea principiilor devine dependentă de interpretarea autorităților contractante și organelor de control.

În fine, eficiența noului model depinde în mod esențial de dezvoltarea unei jurisprudențe coerente și unor ghiduri clare, care să asigure o aplicare uniformă și previzibilă a principiilor. În absența acestor mecanisme, există riscul ca simplificarea normativă să se transforme într-o sursă de incertitudine juridică, ceea ce, în materia achizițiilor publice, este exact genul de „eficiență” pe care sistemul nu și-o poate permite.

Diferențele structurale dintre cele două reglementări sunt sintetizate în Tabelul 1.

Tabelul 1. Evoluția cadrului normativ al principiilor achizițiilor publice

Criteriu de analiză	**Legea nr. 131/2015**	**Legea nr. 325/2025**	**Observații analitice**
Tipul reglementării	Enumerare extensivă	Reglementare concentrată	Tranziție spre model funcțional
Numărul principiilor	Ridicat	Redus	Densificare normativă

Principii fundamentale	Multiple, detaliate	Nucleu esențial	Aliniere la dreptul UE
Libera concurență	Principiu distinct	Subsumată + interdicție explicită	Evoluție spre normă prohibitivă
Interdicția restrângerii concurenței	Implicită	Explicit reglementată	Inovație majoră
Caracterul principiilor	Declarativ	Operațional	Crește forța juridică
Funcția principiilor	Orientativă	Normativă și de control	Rol operațional
Grad de detaliere	Ridicat	Sintetic	Simplificare normativă
Eficiența fondurilor	Principiu expres	Nu apare expres	Deductibil implicit
Responsabilitate	Consacrată	Neexplicită	Necesită interpretare
Cerințe sociale/mediu/muncii	Limitate	Extinse	Integrare politici publice
Corelare UE	Formală	Funcțională	Aliniere la Directiva 2014/24/UE
Aplicabilitate practică	Limitată	Ridicată	Invocare directă
Riscuri	Redundanță	Ambiguitate	Schimbare tip risc
Prevenirea abuzurilor	Indirectă	Directă	Consolidare
Marja autorității	Largă	Restrânsă	Control sporit

Analiza comparativă evidențiază o reconfigurare structurală a regimului juridic al principiilor, din care rezultă că reforma nu reduce complexitatea sistemului, ci o redistribuie, mutând accentul de la normă la interpretare și aplicare.

Principiile fundamentale în noua reglementare: conținut și aplicabilitate directă

Tratamentul egal și nediscriminarea. Principiul egalității de tratament reprezintă una dintre valorile fundamentale ale sistemului de protecție a drepturilor omului, fiind consacrat expres în toate sistemele juridice europene. În cadrul acestora, sunt excluse orice justificări ale tratamentului discriminatoriu sau ale manifestărilor de intoleranță întemeiate pe orice criterii.

Principiul tratamentului egal și al nediscriminării constituie pilonul central în domeniul achizițiilor publice, având rolul de a garanta accesul nedistorsionat al operatorilor economici la procedurile de atribuire. În noua reglementare, aceste principii dobândesc o funcție normativă consolidată, fiind direct aplicabile și susceptibile de a fundamenta atât decizii administrative, cât și soluții jurisdicționale.

În dreptul achizițiilor publice, principiul egalității de tratament presupune fixarea, respectiv utilizarea în orice moment al desfășurării procesului de atribuire a contractului

de achiziție publică a unor reguli, cerințe și criterii care să fie valabile pentru toți operatorii economici. Autoritatea contractantă trebuie să se asigure de garantarea unui tratament echitabil pentru toți ofertanții, indiferent de naționalitate, având aceleași șanse în ceea ce privește formularea termenilor ofertelor[10] (Șerban, 2012, p. 71).

Din punct de vedere juridic, tratamentul egal presupune obligația autorității contractante de a aplica aceleași condiții tuturor operatorilor economici aflați în situații comparabile, fără a introduce diferențieri arbitrare. Nediscriminarea, ca expresie specifică a egalității, interzice orice tratament diferențiat bazat pe criterii nejustificate, inclusiv cele indirecte, care pot conduce la favorizarea unor operatori în detrimentul altora.

Pornind de la interzicerea discriminării, directivele europene privind achizițiile publice subliniază necesitatea tratamentului egal acordat de autoritățile contractante operatorilor economici, pe lângă obligativitatea de a acționa proporțional și transparent, iar promovarea pieței libere în Uniunea Europeană este unul dintre cele mai importante obiective ale acestora. Piața unică face posibilă achiziția de produse și servicii de înaltă calitate la prețuri competitive, iar accesul firmelor externe crește competitivitatea și susține principiile transparenței, egalității de tratament și eficienței[11](Onica, p. 52).

În materia achizițiilor publice, principiul egalității are consacrare expresă în Directiva 2014/24/UE, în special prin articolele 18 și 76, care instituie obligația autorităților contractante de a asigura un tratament egal și nediscriminatoriu tuturor operatorilor economici. Totodată, statele membre sunt ținute să adopte norme juridice specifice procedurilor de atribuire, menite să garanteze respectarea principiilor egalității de tratament și transparenței, cu luarea în considerare a nevoilor particulare ale diferitelor categorii de utilizatori, inclusiv ale celor defavorizați sau vulnerabili, de implicarea și responsabilizarea utilizatorilor, precum și de inovare.

În jurisprudența CJUE, aceste principii sunt interpretate extensiv, fiind considerate aplicabile nu doar în faza de evaluare a ofertelor, ci și în etapa de definire a cerințelor tehnice și a criteriilor de calificare. Relevante în acest sens sunt cele statuate de Curte în cauza C-275/98, Unitron Scandinavia și 3-S [12], în special în punctul 31: „*Trebuie menționat, totuși, că principiul nediscriminării pe motive de naționalitate nu poate fi interpretat restrictiv. Acesta implică, în special, o obligație de transparență pentru a permite autorității contractante să se asigure de respectarea acestuia*"; acest principiu implică, în special, o obligație de transparență pentru a permite autorității contractante să se asigure de respectarea lui.

De asemenea, în cauza C-340/02[13], Comisia Comunităților Europene împotriva Republicii Franceze referitoare la neîndeplinirea obligațiilor de către un stat membru – Directivă 92/50/CEE, unde în pct.20 stipulează: „*Comisia adaugă că principiul egalității de tratament a ofertanților, stabilit de Directivă, impune ca obiectul contractului să fie clar definit și ca acesta să nu fie extins pe parcursul procedurii. Acest principiu impune, de*

[10] Șerban Dumitru-Daniel. Achizițiile publice. Teoria și practica jurisdicției administrative. Editura Hamangiu. București, 2012.

[11] Onica Adriana Iulia. Equal Treatment in Public Procurement. Some „More Equal" than Others? În: Legal Sciences. Fascicle XXVI. Vol. 8, nr. 1/2025, pp.48-63. ISSN: 2601-9779.

[12] Hotărârea Curții (camera întâi) din 18 noiembrie 1999. - Unitron Scandinavia A/S și 3-SA/S, Danske Svineproducenters Serviceselskab împotriva Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri. Cauza C-275/98. https://infocuria.curia.europa.eu/tabs/jurisprudence?lang=RO&searchTerm=%22C-275%2F98%22&sort=DOC_DATE-DESC&publishedId=C-275%2F98

[13] Hotărârea Curții (camera întâi) din data de 14 octombrie 2004. Comisia Comunităților Europene împotriva Republicii Franceze. Neîndeplinirea obligațiilor de către un stat membru - Directivă 92/50/CEE. Cauza C-340/02. https://infocuria.curia.europa.eu/tabs/jurisprudence?lang=RO&searchTerm=%22C-340%2F02%22&sort=DOC_DATE-DESC&publishedId=C-340%2F02

asemenea, ca criteriile de atribuire să fie clar identificate. Cu toate acestea, nu numai că candidatul selectat nu avea nicio certitudine și niciun drept în ceea ce privește furnizarea altor servicii în temeiul unui contract ulterior pentru furnizarea de asistență tehnică către maestrul de lucrări, dar, în plus, nu fusese identificat niciun criteriu de atribuire pentru contractul ulterior respectiv". Astfel se evidențiază necesitatea unei definiri clare a obiectului contractului și a criteriului de atribuire. Rezultă că orice condiție impusă de autoritatea contractantă trebuie să fie obiectiv justificată și aplicată uniform.

În plan practic, încălcarea acestor principii se manifestă frecvent prin:

• formularea specificațiilor tehnice restrictive;
• stabilirea unor criterii de calificare disproporționate;
• aplicarea neuniformă a criteriilor de evaluare.

Prin urmare, tratamentul egal și nediscriminarea funcționează ca un filtru juridic primar, care condiționează legalitatea întregii proceduri. Orice abatere afectează nu doar un act individual, ci însăși validitatea procesului de achiziție.

Transparența și proporționalitatea

Principiul **transparenței** și cel al proporționalității operează într-o relație de complementaritate funcțională, asigurând atât vizibilitatea procedurii, cât și conformarea măsurilor adoptate de autoritatea contractantă. Transparența implică obligația de a asigura un nivel adecvat de publicitate și claritate, astfel încât operatorii economici să poată cunoaște condițiile procedurii și să formuleze oferte în cunoștință de cauză. Din perspectivă juridică, transparența nu se reduce la publicarea anunțurilor, ci include:

• claritatea documentației de atribuire;
• accesibilitatea informațiilor relevante;
• motivarea deciziilor.

Jurisprudența CJUE a consacrat ideea că transparența este o condiție esențială pentru existența unei concurențe reale, întrucât fără vizibilitate nu există competiție efectivă. De asemenea, transparența este o condiționalitate general obligatorie care conferă forță juridică garantării respectării tratamentului egal între operatorii economici[14] (Lăzăroiu P. ș.a., p. 73). Această interpretare a fost emisă în jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene, cum ar fi în: cauza C-359/93 Comisia Comunităților Europene împotriva Regatului Țărilor de Jos[15] referitoare la publicarea anunțurilor de licitație, Curtea a menționat, printre altele (pct.29): „*prin faptul că nu a indicat în anunțul de participare în cauză persoanele autorizate să fie prezente la deschiderea ofertelor, precum și data, ora și locul deschiderii..., Regatul Țărilor de Jos nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin*"; în cauza C-87/94 Comisia Comunităților Europene împotriva Regatului Belgiei[16] referitoare la compararea ofertelor, și anume în pct. 54 indică; „*Prin urmare, procedura de comparare a ofertelor trebuia să respecte în fiecare etapă atât principiul egalității de tratament a ofertanților, cât și principiul transparenței, astfel încât să se ofere egalitate de șanse tuturor ofertanților la formularea ofertelor lor*"; cauza C-324/98 Telaustria Verlags GmbH și Telefonadress GmbH împotriva Telekom Austria AG, în prezența Herold Business Data AG re-

[14] Lăzăroiu Petre ș.a. Curs de achiziții publice. Aspecte teoretice și aplicații practice. Ediția a 2-a. Editura Hamangiu, 2018. 282 p. ISBN 978-606-27-1099-6 (ediție online pdf)

[15] Hotărârea Curții din data de 24 ianuarie 1995. Comisia Comunităților Europene împotriva Regatului Țărilor de Jos. Cauza C-359/93. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:61993CJ0359https://infocuria.curia.europa.eu/tabs/jurisprudence?lang=RO&searchTerm=%22C-359%2F93%22&sort=DOC_DATE-DESC&publishedId=C-359%2F93

[16] Hotărârea Curții (camera a cincea) din data de 25 aprilie 1996. Comisia Comunităților Europene împotriva Regatului Belgiei. Cauza C-87/94. https://infocuria.curia.europa.eu/tabs/jurisprudence?lang=RO&searchTerm=%22C-87%2F94%22&sort=DOC_DATE-DESC&publishedId=C-87%2F94

feritoare la pronunțarea unei hotărâri preliminare: Bundesvergabeamt – Austria[17], și anume astfel cum este statuat în pct. 62: „*Această obligație de transparență impusă autorității contractante constă în asigurarea, în beneficiul oricărui ofertant potențial, a unui grad de publicitate suficient pentru a permite deschiderea pieței serviciilor către concurență și controlul imparțialității procedurilor de achiziții publice*". Astfel, se constată caracterul subsidiaro-complementar al principiului transparenței, fără care caracterul activ al egalității de tratament n-ar mai putea fi demonstrabil.

Proporționalitatea, pe de altă parte, impune ca orice cerință, criteriu sau măsură adoptată să fie adecvată, necesară și echilibrată în raport cu obiectul contractului. Aceasta limitează marja de apreciere a autorității contractante și previne introducerea unor condiții excesive sau inutile.

Astfel, principiul proporționalității este consacrat la articolul 5 alineatul (4) din Tratatul privind UE și are ca finalitate limitarea acțiunilor instituțiilor Uniunii Europene la ceea ce este necesar pentru realizarea obiectivelor prevăzute de tratate. În temeiul acestui principiu, măsurile adoptate de Uniunea Europeană trebuie:

• să fie adecvate pentru atingerea scopului urmărit;

• să fie necesare pentru realizarea acestui scop;

• să nu impună particularilor o sarcină excesivă în raport cu obiectivul urmărit (proporționalitatea în sens restrâns).

Principiul proporționalității se află într-o strânsă conexiune cu principiul subsidiarității, potrivit căruia UE intervine numai în măsura în care acțiunea la nivelul Uniunii se dovedește mai eficientă decât cea realizată la nivel național, regional sau local. De asemenea, acesta este corelat cu principiul atribuirii competențelor, conform căruia domeniile de politică care nu au fost conferite în mod expres Uniunii prin tratate rămân în competența statelor membre.

Criteriile de aplicare a principiului proporționalității sunt prevăzute în Protocolul nr. 2 privind aplicarea principiilor subsidiarității și proporționalității, anexat tratatelor constitutive ale Uniunii Europene.[18] În același context, jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene, precum cauza C- 15/83 în pct. 4, prevede următoarele: „*În virtutea principiului proporționalității, măsurile adoptate de instituțiile comunitare nu trebuie să depășească ceea ce este adecvat și necesar pentru atingerea obiectivului urmărit*"[19].

Potrivit pct. 3.1.3 din Comunicarea Interpretativă a Comisiei Europene privind Concesiunile în Dreptul Comunitar 2000/C 121/02, principiul proporționalității este recunoscut de jurisprudența constantă a Curții ca făcând parte din principiile generale ale dreptului comunitar; acesta obligă, de asemenea, autoritățile naționale la aplicarea dreptului comunitar, chiar și atunci când acestea au o mare marjă de discreție.[20]

În practică, principiul proporționalității este incident în special în:

• stabilirea cerințelor de calificare;

[17] Hotărârea Curții (camera a șasea) din data de 7 decembrie 2000. Telaustria Verlags GmbH și Telefonadress GmbH împotriva Telekom Austria AG, în prezența Herold Business Data AG. Cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare: Bundesvergabeamt - Austria. Cauza C-324/98. https://infocuria.curia.europa.eu/tabs/jurisprudence?lang=RO&searchTerm=%22C-87%2F94+%22&sort=DOC_DATE-DESC&publishedId=C-324%2F98

[18] Principle of proportionality https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/glossary/principle-of-proportionality.html

[19] cauza C-15/83 Hotărârea Curții (camera a doua) din data de 17 mai 1984. Denkavit Nederland BV împotriva Hoofdproduktschap voor Akkerbouwprodukten. Cerere pentru pronunțarea unei hotărâri preliminare: College van Beroep voor het Bedrijfsleven - Țările de Jos. https://infocuria.curia.europa.eu/tabs/jurisprudence?lang=RO&searchTerm=%22C-15%2F83%22&publishedId=C-15%2F83&logicDocId=id_92384

[20] Comunicarea Interpretativă a Comisiei Europene privind Concesiunile în Dreptul Comunitar 2000/C 121/02. În: Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. 121/02 din 29 aprilie 2000 https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2000:121:0002:0013:EN:PDF

• definirea specificațiilor tehnice;
• aplicarea criteriilor de atribuire.

Totodată, interacțiunea dintre principiul transparenței și proporționalității este esențială: transparența fără proporționalitate poate conduce la formalism excesiv, iar proporționalitatea fără transparență poate genera hotărâri arbitrare. Împreună, aceste principii configurează un standard de legalitate substanțială, nu doar formală.

Interdicția restrângerii artificiale a concurenței – standard juridic autonom

Consacrarea expresă a interdicției de restrângere artificială a concurenței reprezintă una dintre cele mai semnificative inovații ale noii reglementări. Aceasta marchează trecerea de la o abordare implicită, derivată din principiile generale, la o normă juridică autonomă, cu funcție prohibitivă directă.

Din punct de vedere conceptual, restrângerea artificială a concurenței presupune orice acțiune sau omisiune a autorității contractante care, în mod nejustificat, limitează accesul operatorilor economici la procedura de atribuire. Spre deosebire de restricțiile legitime (justificate de obiectul contractului), cele artificiale nu au o bază obiectivă și sunt de natură să distorsioneze competiția. Această interdicție operează ca un standard juridic transversal, aplicabil tuturor etapelor procedurii, inclusiv:

• definirea necesităților;
• elaborarea documentației;
• evaluarea ofertelor;
• executarea contractului.

În plan practic, restrângerea artificială a concurenței poate îmbrăca forme precum:

• specificații tehnice restrictive orientate către un operator determinat;
• divizarea sau agregarea nejustificată a contractelor;
• utilizarea unor criterii de calificare excesive sau irelevante;
• formularea ambiguă a cerințelor pentru a favoriza un anumit operator.

Avantajul major al consacrării exprese constă în faptul că această normă permite intervenția juridică *ex ante*, înainte de materializarea unui prejudiciu, și nu doar sancționarea ulterioară a acestuia.

Din perspectivă sistemică, această interdicție consolidează rolul principiilor ca instrumente de prevenire a riscurilor și de protecție a integrității procesului de achiziții publice. Ea funcționează ca un „detector normativ" al practicilor abuzive, chiar și în situațiile în care acestea respectă formal cerințele legale.

Riscuri și limite ale abordării normative concentrate

Reducerea numărului de principii expres consacrate prin Legea nr. 325/2025 urmărește eficientizarea și consolidarea funcției normative a acestora. Totuși, această tehnică legislativă generează anumite riscuri inerente, în special în planul interpretării și aplicării practice.

Spre deosebire de reglementarea anterioară, caracterizată printr-o enumerare detaliată a principiilor, noul model normativ utilizează formulări mai concentrate și mai generale. Deși această abordare oferă flexibilitate și permite adaptarea la dinamica practicii administrative, ea poate conduce la interpretări divergente privind conținutul și întinderea obligațiilor impuse autorităților contractante.

Riscul principal constă în apariția unei aplicări neuniforme a principiilor, determinată de marja extinsă de apreciere lăsată autorităților contractante și organelor de control. În lipsa unor repere interpretative clare, aceeași situație juridică poate genera soluții diferite, afectând previzibilitatea și securitatea juridică a procedurilor de achiziție publică.

Această problemă este deosebit de relevantă în cazul principiului proporționalității

și al interdicției de restrângere artificială a concurenței, a căror aplicare presupune evaluări contextuale și aprecieri de oportunitate tehnico-juridică. În practică, delimitarea dintre o cerință justificată obiectiv și una restrictivă artificial poate deveni dificilă, mai ales în domeniile tehnice sau specializate.

În plus, caracterul noii reglementări poate favoriza tendința unei interpretări excesiv formaliste, în care respectarea aparentă a normelor procedurale prevalează asupra finalității principiilor. Or, jurisprudența CJUE a subliniat constant că principiile achizițiilor publice trebuie interpretate în mod funcțional și efectiv, nu pur formal. Prin urmare, simplificarea normativă nu elimină complexitatea sistemului, ci o transferă din sfera reglementării în cea a interpretării și aplicării practice.

Un alt aspect critic al noii reglementări îl constituie lipsa consacrării exprese a unor principii prevăzute anterior în Legea nr. 131/2015, precum utilizarea eficientă a fondurilor publice sau asumarea răspunderii. Din perspectivă juridică, absența expresă a acestor principii nu înseamnă dispariția lor din sistemul achizițiilor publice, întrucât ele pot fi deduse din principiile fundamentale consacrate sau din exigențele generale ale dreptului administrativ și financiar public. Totuși, eliminarea lor din textul legii produce anumite efecte practice și interpretative.

În primul rând, se reduce vizibilitatea normativă a acestor valori juridice, ceea ce poate diminua forța lor operațională în activitatea autorităților contractante. În practică, principiile expres prevăzute sunt mai ușor invocate și aplicate decât cele deduse pe cale interpretativă.

În al doilea rând, lipsa unei consacrări explicite poate genera dificultăți la exercitarea controlului administrativ și jurisdicțional. Spre exemplu, în absența menționării exprese a utilizării eficiente a fondurilor publice, evaluarea caracterului economic și oportun al anumitor decizii administrative poate deveni mai puțin predictibilă. În același timp, eliminarea unor principii autonome poate crea impresia unei restrângeri a sferei valorilor protejate de dreptul achizițiilor publice, chiar dacă, în realitate, acestea continuă să existe implicit în arhitectura sistemului normativ.

Eficiența practică a unei reglementări concentrate depinde în mod esențial de existența unor mecanisme capabile să asigure interpretarea și aplicarea uniformă a principiilor. În lipsa unor astfel de mecanisme, flexibilitatea normativă riscă să se transforme într-o sursă de incertitudine juridică.

În acest context, dezvoltarea unei practici administrative coerente devine indispensabilă. Autoritățile competente în domeniul achizițiilor publice trebuie să elaboreze ghiduri metodologice, recomandări și acte de orientare interpretativă, menite să clarifice conținutul principiilor și modalitatea lor de aplicare în situații concrete.

4. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

Analiza evoluției cadrului normativ al principiilor achizițiilor publice în Republica Moldova evidențiază faptul că reforma legislativă realizată prin Legea nr. 325/2025 nu reprezintă o simplă modificare de tehnică legislativă, ci o reconfigurare a funcției juridice a principiilor în sistemul achizițiilor publice. Cercetarea a demonstrat că noul model normativ accentuează funcția preventivă a principiilor, în special prin consacrarea expresă a interdicției de restrângere artificială a concurenței. Această reglementare depășește dimensiunea pur declarativă a liberei concurențe și instituie un instrument juridic concret de identificare și limitare a practicilor susceptibile să afecteze integritatea procedurilor de achiziție publică.

Totodată, includerea obligației de respectare a normelor de mediu, sociale și de muncă reflectă extinderea funcției principiilor dincolo de sfera concurențială clasică, că-

tre obiective de guvernanță responsabilă și dezvoltare sustenabilă. În acest context, principiile devin mecanisme de integrare a politicilor publice și instrumente de responsabilizare a autorităților contractante.

Cu toate acestea, cercetarea relevă anumite vulnerabilități ale noii abordări legislative. Reducerea numărului de principii expres consacrate poate genera dificultăți de interpretare și aplicare neuniformă, în special în raport cu principiile anterior prevăzute expres. Astfel, simplificarea normativă transferă o parte semnificativă a complexității din sfera reglementării în cea a interpretării juridice. În consecință, eficiența practică a noii reglementări depinde în mod esențial de dezvoltarea unei practici administrative coerente, elaborarea unor ghiduri metodologice clare și a unei jurisprudențe unitare, capabile să asigure interpretarea uniformă și aplicarea efectivă a principiilor.

În plan doctrinar, studiul confirmă tendința contemporană de transformare a principiilor achizițiilor publice din simple repere axiologice în veritabile standarde juridice operaționale, utilizate pentru prevenirea riscurilor, limitarea arbitrariului administrativ și protejarea integrității utilizării fondurilor publice. Reforma legislativă analizată consolidează funcția normativă și preventivă a principiilor achizițiilor publice, însă succesul acesteia nu va depinde exclusiv de formularea normelor, ci de capacitatea instituțională de a le interpreta și aplica coerent. În materia achizițiilor publice, diferența dintre un principiu eficient și unul pur declarativ nu este dată de formularea sa în lege, ci de forța sa reală de a influența conduita administrativă.

BIBLIOGRAFIE
BIBLIOGRAPHY

Cauza C-15/83 Hotărârea Curții (camera a doua) din data de 17 mai 1984. Denkavit Nederland BV împotriva Hoofdproduktschap voor Akkerbouwprodukten. Cerere pentru pronunțarea unei hotărâri preliminare: College van Beroep voor het Bedrijfsleven - Țările de Jos. https://infocuria.curia.europa.eu/tabs/jurisprudence?lang=RO&searchTerm=%22C-15%2F83%22&publishedId=C-15%2F83&logicDocId=id_92384

Comunicarea Interpretativă a Comisiei Europene privind Concesiunile în Dreptul Comunitar 2000/C 121/02. În: Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. 121/02 din 29 aprilie 2000 https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2000:121:0002:0013:EN:PDF

Costachi G. Principiile fundamentale ale dreptului – garanții ale securității juridice în statul de drept. În: Legea și Viața. Publicație științifico-practică. ISSN 1810-309X, pp.4-11.

Craiovan I. Tratat elementar de teoria generală a dreptului. București: All Beck, 2001. 361 p.

Directiva 2014/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile publice și de abrogare a Directivei 2004/18/CE, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 94 din 28 martie 2014, CELEX: 32014L0024, astfel cum a fost modificată ultima dată prin Regulamentul delegat (UE) 2025/2152 al Comisiei din 22 octombrie 2025

Hotărârea Curții (camera a cincea) din data de 25 aprilie 1996. Comisia Comunităților Europene împotriva Regatului Belgiei. Cauza C-87/94. https://infocuria.curia.europa.eu/tabs/jurisprudence?lang=RO&searchTerm=%22C-87%2F94%22&sort=DOC_DATE-DESC&publishedId=C-87%2F94

Hotărârea Curții (camera a șasea) din data de 7 decembrie 2000. Telaustria Verlags GmbH

și Telefonadress GmbH împotriva Telekom Austria AG, în prezența Herold Business Data AG. Cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare: Bundesvergabeamt - Austria. Cauza C-324/98. https://infocuria.curia.europa.eu/tabs/jurisprudence?lang=RO&searchTerm=%22C-87%2F94+%22&sort=DOC_DATE-DESC&publishedId=C-324%2F98

Hotărârea Curții (camera întâi) din 18 noiembrie 1999. - Unitron Scandinavia A/S și 3-SA/S, Danske Svineproducenters Serviceselskab împotriva Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri. Cauza C-275/98. https://infocuria.curia.europa.eu/tabs/jurisprudence?lang=RO&searchTerm=%22C-275%2F98%22&sort=DOC_DATE-DESC&publishedId=C-275%2F98

Hotărârea Curții (camera întâi) din data de 14 octombrie 2004. Comisia Comunităților Europene împotriva Republicii Franceze. Neîndeplinirea obligațiilor de către un stat membru - Directivă 92/50/CEE. Cauza C-340/02. https://infocuria.curia.europa.eu/tabs/jurisprudence?lang=RO&searchTerm=%22C-340%2F02%22&sort=DOC_DATE-DESC&publishedId=C-340%2F02

Hotărârea Curții din data de 24 ianuarie 1995. Comisia Comunităților Europene împotriva Regatului Țărilor de Jos. Cauza C-359/93. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:61993CJ0359 https://infocuria.curia.europa.eu/tabs/jurisprudence?lang=RO&searchTerm=%22C-359%2F93%22&sort=DOC_DATE-DESC&publishedId=C-359%2F93

Lăzăroiu P. ș.a. Curs de achiziții publice. Aspecte teoretice și aplicații practice. Ediția a 2-a. Editura Hamangiu, 2018. 282 p. ISBN 978-606-27-1099-6 (ediție online pdf)

Legea nr. 131 din 03.07.2015 privind achizițiile publice. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 197-205 din 31.07.2015, art. 402.

Legea nr. 325 din 29.12.2025 privind achizițiile publice. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 76-79 (39) din 12.02.2026.

Negru B. Probleme fundamentale ale principiilor dreptului. În: Administrarea Publică, nr. 4 (80), octombrie - decembrie 2013, pp.43-54. ISSN 1813-8489

Onica Adriana Iulia. Equal Treatment in Public Procurement. Some „More Equal" than Others? În: Legal Sciences. Fascicle XXVI. Vol. 8, nr. 1/2025, pp.48-63. ISSN: 2601-9779.

Popa N. Principiile dreptului. În: https://www.universuljuridic.ro/principiile-dreptului/

Popa N. Teoria generală a dreptului. Ediția a 4-a. București: C.H. Beck, 2012. 254 p.

Postolachi O., Cîrnaț T. Principiile aplicabile în achizițiile publice. În: Revista Institutului Național al Justiției nr. 4 (71), 2024.

Principle of proportionality https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/glossary/principle-of-proportionality.html

Șerban Dumitru-Daniel. Achizițiile publice. Teoria și practica jurisdicției administrative. Editura Hamangiu. București, 2012.